

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATITIKTIES ĮVERTINIMO ĮSTATYMAS

1998 m. spalio 6 d. Nr. VIII-870
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato produktų, procesų, paslaugų, kokybės sistemų ir fizinių asmenų kvalifikacijos atitikties įvertinimo sistemos struktūrą, įgaliotų institucijų, Nacionalinio akreditacijos biuro, sertifikacijos įstaigų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų, kontrolės įstaigų ir tiekėjų pagrindines pareigas bei teises ir kitus šios sistemos pagrindus.
2. Šis įstatymas netaikomas akreditavimui sveikatinimo veiklai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atitiktis** – produkto, proceso ar paslaugos atitikimas nustatytiems reikalavimams.
2. **Atitikties įvertinimas** – veikla, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai nustatoma, kiek produktas, procesas ar paslauga atitinka nustatytus reikalavimus.
3. **Atitikties priežiūra** – atitikties įvertinimas, siekiant įsitikinti, ar nuolat laikomasi nustatytų reikalavimų.
4. **Atitikties sertifikatas** – pagal sertifikavimo taisyklės išduotas dokumentas, liudijantis, kad reikiamu būdu identifiкуotas produktas, procesas ar paslauga atitinka tam tikrą normą.
5. **Atitikties (sertifikacijos) ženklas** – tam tikru būdu apsaugotas ženklas, išduotas ir naudojamas pagal sertifikavimo taisyklės. Jis rodo, kad produktas, procesas ar paslauga atitinka tam tikrą normą.
6. **Akreditavimas** – procedūra, kuria Nacionalinis akreditacijos biuras pripažįsta, kad juridinis asmuo, taip pat įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, gali užsiimti atitikties įvertinimu.
7. **Bandymas** – techninis veiksmas, kai pagal nurodytą metodiką nustatoma konkretaus produkto, proceso ar paslaugos viena ar kelios charakteristikos.
8. **Kalibravimas** – patikrinimas, ar matavimo priemonė atitinka etalono rodmenis.
9. **Kontrolės įstaiga** – juridinis asmuo, taip pat įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, įvertinantis atitiktį matuodami, stebėdami, bandydami ar tikrindami tam tikras charakteristikas.
10. **Kvalifikacijos sertifikatas** – pagal sertifikavimo taisyklės išduotas dokumentas, liudijantis, kad fizinis asmuo pagal tarptautinių ar Europos standartų nustatytus reikalavimus yra kompetentingas atlikti tam tikrus darbus.
11. **Kokybės sistema** – organizacinės struktūros, procedūrų, procesų ir išteklių visuma, būtina kokybei užtikrinti.
12. **Produktas** – veiklos ar procesų rezultatas.
13. **Procesas** – visuma veiksmų, kuriais pertvarkomas (perdirbamas) gavinys.
14. **Paslauga** – tiekėjo veiklos, skirtos kliento poreikiams tenkinti, rezultatas.
15. **Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga** – bandymų laboratorija, sertifikacijos ar kontrolės įstaiga, kurią valstybė paskiria atsakinga už atitikties įvertinimą ir apie ją praneša kitoms valstybėms.
16. **Sertifikavimas** – procedūra, kuria sertifikacijos įstaiga patvirtina, kad produktas, procesas, paslauga ar fizinio asmens kvalifikacija atitinka nustatytus reikalavimus.
17. **Sertifikacijos įstaiga** – juridinis asmuo, taip pat įmonė, neturinti juridinio asmens teisių, atliekantis sertifikavimo procedūrą.

18. **Tiekėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, taip pat įmonė, neturinti juridinio asmens teisių. Ši sąvoka taikoma gamintojams, platintojams, importuotojams, montuotojams, paslaugų organizacijoms ir panašiai.

19. **Tiekėjo deklaravimas** – procedūra, kuria tiekėjas raštu patvirtina, kad produktas, procesas ar paslauga atitinka nustatytus reikalavimus.

20. **Privalomojo įvertinimo sritis** – veiklos sritis, kurioje įgaliotos institucijos yra nustačiusios privalomai įvertinti produktų, procesų ar paslaugų saugos, nekenksmingumo sveikatai bei aplinkai atitiktį.

21. **Neprivalomojo įvertinimo sritis** – veiklos sritis, kurioje įgaliotos institucijos nėra nustačiusios privalomai įvertinti produktų, procesų ar paslaugų saugos, nekenksmingumo sveikatai bei aplinkai atitiktį.

22. **Įgaliota institucija** – institucija, kuriai įstatymo ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavestos valdymo funkcijos, susijusios su atitikties įvertinimu.

ANTRASIS SKIRSNIS ATITIKTIES ĮVERTINIMO SISTEMOS STRUKTŪRA

3 straipsnis. Atitikties įvertinimo objektai

Pagal šį įstatymą atitikties įvertinimo objektai yra:

- 1) produktai, procesai ir paslaugos;
- 2) kokybės sistemos;
- 3) fizinių asmenų kvalifikacija atlikti tam tikrą darbą.

4 straipsnis. Atitikties įvertinimo sistemos dalyviai

1. Atitikties įvertinimo sistemos dalyviai yra:

- 1) įgaliotos institucijos;
- 2) Nacionalinis akreditacijos biuras;
- 3) sertifikacijos įstaigos;
- 4) bandymų ir kalibravimo laboratorijos;
- 5) kontrolės įstaigos;
- 6) tiekėjai.

2. Atitikties įvertinimo sistemos dalyviai vadovaujasi šiuo įstatymu, kitais teisės aktais, tarptautinėmis sutartimis ir standartais, atitinkančiais tarptautinių ir Europos Sąjungos teisės aktų bei standartų reikalavimus.

5 straipsnis. Atitikties įvertinimas privalomojo ir neprivalomojo įvertinimo srityse

1. Privalomojo įvertinimo srityje atitikties įvertinimo tvarką nustato įgaliotos institucijos. Atitikties įvertinimo veikloje dalyvauja tik paskelbtosios (notifikuotos) ar akredituotos sertifikacijos ir kontrolės įstaigos bei bandymų laboratorijos.

2. Neprivalomojo įvertinimo srityje atitiktis įvertinama savanoriškai, tiekėjo iniciatyva, turint tikslą, kad būtų tenkinami rinkos poreikiai. Atitikties įvertinimo veikloje dalyvauja tik akredituotos ar neakredituotos sertifikacijos ir kontrolės įstaigos bei bandymų laboratorijos. Kalibravimo paslaugas gali teikti tik akredituotos kalibravimo laboratorijos.

TREČIASIS SKIRSNIS ATITIKTIES ĮVERTINIMO SISTEMOS DALYVIŲ PAGRINDINĖS PAREIGOS IR TEISĖS

6 straipsnis. Įgaliotos institucijos

Įgaliotos institucijos:

1) pagal tam tikrus tarptautinius ir Europos Sąjungos teisės aktus nustato konkrečius šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytus privalomojo įvertinimo objektus ir jiems taikomus reikalavimus;

2) paskelbia (notifikuoja) atsakingas už atitikties įvertinimą sertifikacijos ir kontrolės įstaigas bei bandymų laboratorijas, sustabdo ar panaikina joms suteiktus įgaliojimus, jeigu jos nesilaiko Vyriausybės nustatyta tvarka patvirtintų paskelbimo (notifikavimo) taisyklių.

7 straipsnis. Nacionalinis akreditacijos biuras

1. Nacionalinį akreditacijos biurą steigia ir jo nuostatus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. Nacionalinis akreditacijos biuras:

1) įvertina įgaliotų institucijų siūlomas paskelbti (notifikuoti) sertifikacijos ir kontrolės įstaigas bei bandymų laboratorijas;

2) akredituoja sertifikacijos ir kontrolės įstaigas, bandymų ir kalibravimo laboratorijas jų prašymu, išduoda akreditavimo pažymėjimus ir teikia informaciją apie jas Nacionalinio akreditacijos biuro nustatyta tvarka;

3) atlieka akredituotų ir paskelbtųjų (notifikuotų) sertifikacijos ir kontrolės įstaigų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų veiklos priežiūrą;

4) panaikina akreditavimo pažymėjimus arba sustabdo jų galiojimą Nacionalinio akreditacijos biuro nustatyta tvarka, jeigu akredituota sertifikacijos ir kontrolės įstaiga ar bandymų ir kalibravimo laboratorija nesilaiko šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies nuostatų;

5) siekia, kad akreditavimo rezultatai ir akredituotų sertifikacijos ir kontrolės įstaigų bei bandymų ir kalibravimo laboratorijų veikla būtų pripažinta tarptautiniu lygiu;

6) pagal kompetenciją atstovauja Lietuvos Respublikos interesams atitikties įvertinimo klausimais tarptautinėse organizacijose ir užsienio valstybėse.

8 straipsnis. Sertifikacijos įstaigos ir jų rūšys

1. Sertifikacijos įstaigomis gali būti juridiniai asmenys, taip pat įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, kurie vadovaujasi šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio nuostatomis.

2. Sertifikacijos įstaigos yra:

1) produktų sertifikavimo įstaigos;

2) kokybės sistemų sertifikavimo įstaigos;

3) fizinių asmenų sertifikavimo įstaigos.

9 straipsnis. Produktų sertifikavimo įstaigos

Produktų sertifikavimo įstaigos:

1) sertifikuoja produktus, procesus ir paslaugas ir išduoda atitikties sertifikatus;

2) atlieka sertifikuotų produktų, procesų ir paslaugų priežiūrą;

3) panaikina atitikties sertifikatus arba sustabdo jų galiojimą ar atitikties ženklo naudojimą teisės aktų, reglamentuojančių atitikties įvertinimą, nustatyta tvarka, jeigu tiekėjas nesilaiko sertifikavimo taisyklių;

4) siekia, kad atitikties sertifikatai būtų pripažinti užsienio valstybėse, ir nustatyta tvarka pripažįsta kitų šalių atitikties sertifikatus.

10 straipsnis. Kokybės sistemų sertifikavimo įstaigos

Kokybės sistemų sertifikavimo įstaigos:

1) sertifikuoja kokybės sistemas ir išduoda kokybės sistemų sertifikatus;

2) atlieka sertifikuotų kokybės sistemų priežiūrą;

3) panaikina kokybės sistemų sertifikatus arba sustabdo jų galiojimą teisės aktų, reglamentuojančių atitikties įvertinimą, nustatyta tvarka, jeigu nesilaikoma sertifikavimo taisyklių.

11 straipsnis. Fizinių asmenų sertifikavimo įstaigos

Fizinių asmenų sertifikavimo įstaigos:

- 1) sertifikuoja fizinius asmenis, pripažindamos jų kvalifikaciją atlikti tam tikrą darbą;
- 2) atlieka sertifikuotų fizinių asmenų veiklos priežiūrą;
- 3) panaikina kvalifikacijos sertifikatus arba sustabdo jų galiojimą teisės aktų, reglamentuojančių atitikties įvertinimą, nustatyta tvarka, jeigu fizinis asmuo nesilaiko sertifikavimo taisyklių.

12 straipsnis. Bandymų ir kalibravimo laboratorijos

Bandymų ir kalibravimo laboratorijomis gali būti juridiniai asmenys, taip pat įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, kurie vadovaujasi šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio nuostatomis.

13 straipsnis. Bandymų laboratorijos

Bandymų laboratorijos:

- 1) atlieka bandymus;
- 2) išduoda atliktų bandymų rezultatų protokolus.

14 straipsnis. Kalibravimo laboratorijos

Kalibravimo laboratorijos:

- 1) kalibruoja matavimo priemones;
- 2) išduoda kalibravimo liudijimus.

15 straipsnis. Kontrolės įstaigos

1. Kontrolės įstaigomis gali būti juridiniai asmenys, taip pat įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, kurie vadovaujasi šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio nuostatomis.
2. Kontrolės įstaiga:
 - 1) tikrina, ar produktai, procesai ir paslaugos atitinka jiems nustatytus reikalavimus;
 - 2) pagal kompetenciją atlieka atitikties priežiūrą;
 - 3) išduoda kontrolės ataskaitas ir (ar) kontrolės sertifikatus.

16 straipsnis. Tiekėjai

1. Tiekėjai užtikrina produktų, procesų ir paslaugų atitiktį.
2. Tiekėjai deklaruoja, kad produktai, procesai ar paslaugos atitinka dokumentuose, į kuriuos pateiktos nuorodos deklaracijoje, nurodytus reikalavimus.

17 straipsnis. Atitikties įvertinimo darbų apmokėjimas

1. Juridiniai asmenys, taip pat įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, pageidaujantys būti akredituoti, akreditavimo išlaidas apmoka pagal Vyriausybės nustatyta tvarka patvirtintus įkainius.
2. Juridiniai ir fiziniai asmenys sertifikavimo ir jo sąlygų laikymosi priežiūros, kontrolės bei bandymų išlaidas privalomojo įvertinimo srityje apmoka pagal įkainius, patvirtintus Vyriausybės nustatyta tvarka; neprivalomojo įvertinimo srityje šias išlaidas apmoka pagal sutartis.

18 straipsnis. Skundų nagrinėjimas

Nacionalinio akreditacijos biuro ir jo akredituotų atitikties įvertinimo sistemos dalyvių priimtus sprendimus per 15 dienų galima apskųsti Apeliacinei komisijai, kurios nuostatai tvirtinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Jeigu su šios komisijos sprendimu nesutinkama, jį galima apskųsti apygardos teismui.

**KETVIRTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

19 straipsnis. Užsienio valstybėse išduotų atitikties įvertinimo dokumentų pripažinimas

Užsienio valstybių išduoti atitikties įvertinimo dokumentai pripažįstami tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Atitikties įvertinimo sistemos dalyvių atsakomybė

Šio įstatymo reikalavimus pažeidę atitikties įvertinimo sistemos dalyviai traukiami atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS